

Han taler ikke dansk - den lange historie om hvordan Flight Sergeant [Walter F. Morice](#) nåede Sverige
fra Anders Bjørnvad: **De fandt en vej** om hjælpen til allierede flyvere nedstyrtet i Danmark (DFEV s. 90-94)

Den polske flyver blev altså bortført fra Ringsted sygehus den 7. november og overført til Sverige et par dage efter, antagelig den 9. november.

Netop denne dag ankom pastor K. Hanghøj, Frederikshavn, med det lille privatbanetog fra Ålborg til Biersted station sidst på eftermiddagen. Han blev afhentet af sognepræsten, pastor Rud. Münster, som nogen tid i forvejen havde bedt Hanghøj om at holde aftengudstjeneste i Biersted kirke samme aften. På vejen fra stationen hen til præstegården fortalte Münster, at han dagen i forvejen havde modtaget en britisk pilot. Havde mon pastor Hanghøj en mulighed for at få ham transporteret fra Frederikshavn til Sverige? Det havde han.

Gudstjenesten forløb planmæssigt. Og da der var faldet ro over præstegården, hentede Münster piloten. Også præstefruen og en pensionær, ingeniør Ingvar Petersen, var til stede. Sidstnævnte havde illegale forbindelser i Ålborg og blev senere distriktschef i Kaas-Fjerritslev distriktet.

Man diskuterede til langt over midnat. Der var en del at tage hensyn til. Piloten måtte først og fremmest have et legitimationskort. Tyskerne standsede al landevejstrafik. Der var også blevet taget et foto af piloten i det sidste svage dagslys, men da filmen blev fremkaldt i Ålborg, viste det sig, at fotograferingen var totalt mislykket.

Det blev aftalt, at Ingvar Petersen skulle tage første morgentog til Ålborg for der at skaffe en pålidelig vognmand. Senere skulle pastor Hanghøj tage til Ålborg for at hente sin lille datter på 3 år, som opholdt sig hos hans forældre. På deres adresse skulle taxaen være ved 15-tiden, for derefter at køre til Frederikshavn via Biersted.

Flyveren, Morice, som skulle transporteres, var pilot på det ene af to bombefly, som den 4. november var styrtet ned syd for Thisted. Han var af Falck blevet kørt til Thisted sygehus. Men herfra forsvandt han, inden tyskerne fik lejlighed til at arrestere ham.

Den tyske oberst i Thisted blev aldeles rasende. Han mente, at det danske politi havde pligt til at bevogte i slige situationer. Politiet erklærede, at man ikke kunne medvirke ved eftersøgningen af flyveren. Og man mente i øvrigt ikke, at hverken politi eller sygehus havde forset sig.

Obersten blev endnu mere rasende.

Han henstillede, at politiet, for byens, for sygehusets, for lægernes og for hele forholdets skyld, opfordrede befolkningen til ikke på nogen måde at støtte den flygtede flyver.

Efter forhandling med rigspolitichefen gik politimesteren ind på at indrykke en bekendtgørelse i 5 nordjyske dagblade.

Bekendtgørelsen indeholdt bl. a. flyverens signalement og blev bragt den 8. november. Herfra ved vi følgende om flyveren: »21 år gammel, ca. 180 cm høj, middel af vækst, markeret ansigt, mørkeblondt hår og et lille kortklippet overskæg, iført blågrå skjorte, grålige benklæder, blålig uniformstrøje uden distinktioner, hvide strikkede sokker og lange støvler. Han taler ikke dansk.« Bekendtgørelsen indeholdt desuden en kraftig advarsel om at hjælpe flyveren, på nogen som helst måde. »Sådanne handlinger vil kunne medføre de alvorligste følger ikke alene for gerningsmanden, men også for hele befolkningen«, slutter bekendtgørelsen fra politiet.

Rud. Münster havde netop læst advarslen om at hjælpe den flygtede flyver, da en mand, som boede vest for Biersted, bragte flyveren til ham.

Som vi har hørt, blev pastor Hanghøj sat ind i sagen, og dagen efter gudstjenesten i Biersted, den 10. november, holdt taxaen for døren på den aftalte adresse i Ålborg.

Pastor Hanghøj fortæller følgende om, hvad der videre skete: »Vognen kom som aftalt. Vi standsede i Løkkegade, og jeg fik legitimationskortet udleveret på den opgivne adresse samt besked om, at piloten uophørligt skulle bringes videre til Frederikshavn, uanset om der var flere personer til en transport.

Legitimationskortet var desværre højst utilfredsstillende. Et var, at manden angaves at være døvstum, der var ikke anden mulighed, men billedet! Ligheden var minimal. Man havde måttet sætte et billede i af en anden person, som man efter en telefonisk beskrivelse mente, lignede piloten, hvilket meget langt fra var tilfældet.«

Hanghøj fortæller videre: »Da vi nærmede os Biersted kirke og præstegården, var det første, vi fik øje på, de tyske udkigsposter i kirketårnet. Men hvad værre var, et helt kompagni tyske soldater stod opmarcheret på vejen mellem kirkegård og præstegårdshave og var tilsyneladende meget interesseret i den taxa, der kom kørende. Vi drejede ind til præstegården og holdt på gårdspladsen. Pastor Münster kom straks ud. Jeg skal ikke nægte, at jeg var bange, og jeg foreslog Münster, at vi skulle se det lidt an og eventuelt vente på, at soldaterne trak sig bort. Men Münster forklarede, at der var kun tale om øvelse. De var så vant til at have tyske soldater omkring sig, og da han var ivrig efter at få piloten ud af huset, besluttede vi at køre. Piloten smuttede ind i vognen og lagde sig på gulvet foran bagsædet, hvor jeg sad med min lille pige. Og vi kørte så ud forbi soldaterne med den kostbare last, uden at de iagttog noget usædvanligt, selv om der kun var få meter imellem os.

Så snart vi var ude af farezonen, satte piloten sig op på bagsædet ved siden af os, og turen gik ud gennem

Vildmosen og videre tværs gennem Vendsyssel ad biveje (jeg havde allerede dengang et godt lokalkendskab) og nåede Frederikshavn i god behold ved 17-tiden. Vi blev ikke standset noget sted, end ikke ved indkørselen til Frederikshavn.

Men det vanskeligste var tilbage. Piloten skulle sejles over hurtigst muligt, om gørligt samme aften. Min kone og jeg skulle til middagsselskab kl. 18, en 60 års fødselsdag hos gode venner og kunne ikke så godt, uden at det ville vække opsigt, sende afbud. Da vi ikke turde indvie vor husassistent i sagen, måtte piloten ud af huset i løbet af en time. Jeg begav mig derfor straks hen til den daværende leder af transporterne til Sverige, min gamle skolekammerat fra Ålborg katedralskole, politifuldmægtig Poul Larsen (senere dømt til døden og henrettet i Ryvangen den 10. marts 1945), der lovede at gøre, hvad han kunne. Det var dog udelukket at arrangere en transport med så kort varsel.

Piloten måtte tilbringe endnu en nat i Danmark. — Ved 18-tiden blev han afhentet af Poul Larsen og af vor mest betroede frederikshavnske taxachauffør kørt til Aasted præstegård 9 km vest for Frederikshavn, mens min kone og jeg i hast iførte os selskabstøj og nåede middagen en smule forsinket, men med småbørnene som en god undskyldning.

Vore gode venner, sognepræst P. Westergaard-Nielsen og frue, gav så piloten asyl det følgende døgn, den 10.-11. nov. 1943. Han havde ingen ro på sig, fortæller pastor Westergaard-Nielsen, og det var vel ikke så mærkeligt. Præstens udvalg i engelsk litteratur var ikke særlig stort, men han fandt dog Shakespeares »Julius Cesar« på sin reol og lånte piloten den. Denne tabte snart interessen for det litterære, forlod på egen hånd præstegården og gik tur i de nærliggende bakker, hvor han blev set af en af præstegårdens naboer, der spurgte præsten, hvad det var for en skummel person, der flakkede rundt i sognet.

Om aftenen, den 11. nov. 1943, blev piloten afhentet af politifuldmægtig Poul Larsen og kørt til Sæby, hvor — så vidt vides — afdøde skibsbygmester Ditlev Pedersen tog sig af ham. Han blev bragt ombord i paketbåden, der sejlede i fast fart mellem Sæby og København. Den afsejlede tidligt næste morgen. På turen ned gennem Kattegat tilbragte piloten meget af tiden på dækket. Pludselig dukkede en tysk inspektionsbåd op, og piloten måtte skyndsomst gemmes i et dertil indrettet skab i bunden af skibet.

Tyskerne gik ombord og undersøgte såvel skib som skibspapirer, men opdagede intet. Og ved Hveen blev han hentet af den sædvanlige kontaktbåd. Den dramatiske flugt var vel gennemført.«

I bilen på vej til Frederikshavn fortalte flyveren pastor Hanghøj om sine oplevelser mellem Thisted og Biersted. Flyveren havde fået mad og mandens bedste tøj på et husmandssted. På sin videre færd sprang han ofte i grøften, når vejfarende nærmede sig. Senere blev han mere dristig og gik rask hen ad landevejen. I Birkelse kørte han i forbindelse med en mand, der mente, at pastor Münster havde noget med modstandsbevægelsen at gøre, og derfor afleverede piloten til ham. De to mænd i taxaen fandt også ud af, at de på en måde havde »truffet« hinanden før. Pastor Hanghøj fortæller herom: »Meget kuriøst var det, at han nogle gange havde været med til at kaste miner ned ud for indsejlingen til Frederikshavn havn. Det skete af og til natten til søndag og standsede enhver trafik på havnen i flere timer. Han har således muligvis båret sin del af skylden for, at jeg nogle gange måtte aflyse gudstjenesten på Hirtsholmene, som i de år hørte ind under mit embede.«

Nogle måneder senere fik pastor Hanghøj en meddelelse fra den tyske kommandant i Frederikshavn om, at 7 britiske flyvere, nedstyrtet ved Kallerup syd for Thisted den 4. november 1943, var blevet begravet på Frederikshavn kirkegård. De 7 navne var: W. J. Champion, Leslie Grimwood, L. S. Crawford-Watson, J. G. Burns, W. S. Masters, R. J. Thomas og James C. Meth.

Pastor Hanghøj slutter sin beretning: »De fleste, måske alle, var New Zealændere, og en af dem var svoger til vor pilotven, jeg ved ikke hvem. Men det var med tungt hjerte, jeg skrev dem ind i kirkebogen.«